

Бібліографічний опис:

[Від редакції] (2021). Богдана Фільц (14.10.1932 – 5.05.2021) [некролог]. *Народна творчість та етнологія*, 2 (390), 132–133.

[Editorial] (2021). Bohdana Filts (October 14, 1932 – May 5, 2021) [obituary]. *Folk Art and Ethnology*, 2 (390), 132–133.

БОГДАНА ФІЛЬЦ

(14.10.1932 – 5.05.2021)

Колектив Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України із сумом сповіщає, що 5 травня 2021 року відійшла у вічність знана українська композиторка та музикознавиця, докторка філософії мистецтва, багатолітня науковиця нашого Інституту Богдана Михайлівна Фільц. В ІМФЕ ім. М. Т. Рильського вона пропрацювала понад пів століття, брала участь у написанні фундаментальних академічних наукових праць: авторка п'яти монографій, розділів до багатотомної «Історії української музики», численних статей до низки енциклопедій, наукових збірників, журналів.

Водночас Б. Фільц як членкиня Національної спілки композиторів натхненно займалася творчою роботою – її самобутнє авторське мислення отримало вияв у численних музичних композиціях. Ім'я Богдани Михайлівни як композиторки добре відоме не тільки в Україні, але й далеко за її межами. Багато хороших капел та співаків виконують вокальні твори авторства Богдани Михайлівни, особливо любляють їх дитячі співочі колективи. Яскраві й інтонаційно колоритні інструментальні опуси композиторки виконують музиканти в концертах і на міжнародних конкурсах, безліч її творів записано на аудіодиски різними виконавцями й колективами. Музика мисткині звучить у програмах міжнародних фестивалів, з академічних

естрад Білорусі, Латвії, Литви, Австрії, Великої Британії, Італії, Німеччини, Польщі, Чехії, Сербії, Словаччини, Данії, Нідерландів, Фінляндії, Франції, США, Канади й багатьох інших країн.

Імовірно, її долею опікувалося саме Провидіння, адже народилася Богдана Михайлівна 14 жовтня – у день найбільш шанованого українцями свята – Покрови Пресвятої Богородиці. Омофор Богородиці, вочевидь, оберігав її життя, бо перетерпіти все те лихо, що випало на долю її родини, пережити спроби знищення кращого інтелектуально-духовного начала української нації, піднятися над руйнівними обставинами часу й досягти вершин творчості та всенародного визнання можливо лише при допомозі вищих сил. У тих страшних перипетіях чудом вижили три сестрички, з яких Богданка була найменшою. Сирітська доля дівчат після повернення з Казахстану в повоєнний Львів була зогріта увагою видатних діячів культури – В. Барвінського, Я. Музики, А. Кос-Анатольського.

Яскраве музичне обдарування юної композиторки розвивалося під чуйним і високопрофесійним вишколом Станіслава Людкевича у Львові. Пізніше, уже в Києві, в аспірантурі ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України її майстерність шліфувалася під керівництвом Льва Ревуцького. Цей винятковий факт біографії мисткині – навчання у двох титанів української музики – позначився на формуванні насамперед її національно-патріотичного світогляду. Дивуючись таланту Богдани Михайлівни та унікальному дарункові долі щодо вчителів, А. Кос-Анатольський у 1960х роках писав їй: «Беріть від Ревуцького максимум і записуйте все основне, що він Вам скаже, бо це не є буденна собі людина – це учень Лисенка! Отже, Ви будете творчою внучкою Великого Діда і дочкою не гіршого Батька!». Сьогодні ці рядки виглядають пророчо.

У «композиторській скрині» Б. Фільц – понад 400 творів різних форм і жанрів. Серед них – численні хори й пісні для дітей, хорові композиції, романси, написані на поезії Т. Шевченка, І. Франка, Лесі Українки, Л. Костенко, Д. Павличка, М. Сингаївського та ін. Понад пів сотні прекрасних обробок народних пісень, зокрема колядок і щедрівок. Її сакральні хори на канонічні тексти стали окрасою репертуару багатьох дитячих та академічних капел: Великого дитячого хору Національної радіокомпанії України, дівочих хорів «Вогник» та «Зоринка», чоловічого хору «Дударик», Національної чоловічої капели ім. Л. Ревуцького, Хору ім. П. Майбороди Національної радіокомпанії України, капел «Хрещатик», «Відродження», «Благовість», «Пектораль», народної капели «Дніпро» та ін. Показово, що її пісня «Любимо землю свою» набула значення гімну української співочої малечі, апофеозно звучить у програмах хорових фестивалів і конкурсів. У роки ювілейних дат Б. Фільц десятки концертів її творів проводилися в багатьох містах України, відбулися вони й у Польщі та США, куди було запрошено авторку.

Творча й наукова діяльність Богдани Михайлівни Фільц отримала високе визнання. Вона відзначена мистецькими преміями ім. М. Лисенка, ім. В. Косенка, Всеукраїнського конкурсу «Духовні псалми», премією «Київ» ім. Артемія Веделя. Композиторка була удостоєна звання заслуженого діяча мистецтв України та ордена Святої великомучениці Варвари.

Земний шлях Богдани Михайлівни Фільц гідний людини високих духовних чеснот. Вона виховала прекрасних синів, тішилася любов'ю своїх рідних – чоловіка, дітей, онуків, правнука. Запам'яталася всім лагідним і шляхетним ставленням до колег. Щиро цінувала музик-виконавців і завжди власноруч дарувала їм квіти.

На Великодньому тижні, весняної пори, коли квітучі сади порозкривали свої суцвіття, душа її злетіла до Горніх світів. На пам'ять про себе залишила музику та музикознавчі праці.

Колектив ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України